

ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU W SEKTORZE PRZEMYSŁU DRZEWNEGO I MEBLARSKIEGO DOTYCZY TEŻ RYNKU PRACY

Rezolucja X Kongresu Związku Zawodowego „Budowlani” w sprawie kluczowych problemów rynku pracy w przemyśle drzewnym i meblarskim

Polski sektor drzewny i meblarski jest jednym z tych, których funkcjonowanie zostało poważnie zaburzone w pierwszej fazie epidemii COVID-19. Zakłócenie systemu dostaw i sprzedaży na krajowym i zagranicznych rynkach zmusiło firmy do podjęcia działań nadzwyczajnych i ograniczeń uderzających bezpośrednio w pracowników.

Związek Zawodowy „Budowlani” zauważa, że **część pracodawców starała się ograniczyć swe działania do regulacji niezbędnych, mających na celu utrzymanie funkcjonowania firmy, jednak znacząca część wykorzystwała regulacje ustaw antykryzysowych do działań nie związanych ze skutkami epidemii, wymierzonych w prawa pracownicze**. Te firmy potraktowały swych pracowników jak „koszt”, który można szybko zredukować a epidemię jako okazję do znaczącego pogorszenia warunków pracy.

Epidemia obnażyła wszystkie słabości regulacji na rynku pracy w sektorze przemysłu drzewnego i meblarskiego. W szczególności wskazała na słabość systemu dialogu społecznego, zarówno na poziomie przedsiębiorstwa, jak i na poziomie sektorowym. **Pracodawcy sektora drzewnego i meblarskiego w Polsce od lat nie wykazują inicjatywy w sprawie powołania krajowej organizacji pracodawców, która pełniłaby rolę partnera w autonomicznym dialogu sektorowym**. Bez takiej organizacji niemożliwe jest wypracowanie standardów relacji i zachowań na rynku pracy odpowiadających europejskim standardom. Utrudnione znacznie jest również upowszechnianie dobrych praktyk w dialogu na poziomie zakładowym – a tych, obok praktyk zdecydowanie złych, w tym sektorze także nie brakuje.

Przemysł drzewny i meblarski jest jednym z najważniejszych przemysłów w polskim eksporcie. W wielu dużych przedsiębiorstwach obowiązują wypracowane przez lata, dobre i konstruktywne formy kontaktów pracodawcy ze związkami zawodowymi. W niektórych dużych firmach wydaje się jednak, że tych form nie ma a reklamowane przez pracodawców „kodeksy etyki” i „dobrych praktyk” nie dotyczą praw pracowniczych. W wielu małych i bardzo licznych w tej branży przedsiębiorstwach, w których nie ma organizacji związkowych, poziom ochrony praw pracowniczych i bezpieczeństwa samej pracy jest niski.

Do podstawowych problemów rynku pracy w przemyśle drzewnym i meblarskim należą w szczególności:

- niskie wynagrodzenia a co za tym idzie brak wykwalifikowanych osób chętnych do pracy,
- braki pracowników na lokalnych rynkach i konieczność zatrudniania obcokrajowców z krajów Europy Wschodniej. Niedobór pracowników występuje szczególnie u tych producentów/ podwykonawców, którzy stosują umowy na zlecenie lub samozatrudnienie – z uwagi na brak stabilności i niską atrakcyjność pracy.
- długotrwałe zatrudnianie przez Agencje Pracy Tymczasowej, polegające na pracy na tym samym stanowisku przez kilka lat. Pracownik zatrudniany jest przez APT „x” a gdy kończy się okres określony w ustawie o APT, ten sam pracownik przechodzi do APT „y”. Pracownik taki nie jest traktowany jako wiarygodny klient przez banki przez co nie może zwykle uzyskać kredytu, w tym na zakup samochodu czy mieszkania.

- szara strefa wynagrodzeń (szczególnie w zakładach meblarskich) polegająca na oficjalnym zatrudnianiu pracowników z minimalnym wynagrodzeniem i płaceniu reszty uzgodnionego wynagrodzenia pod tzw. „stołem”.
- utrudniony dostęp lub brak szkoleń z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
- wysokie tempo pracy, wzrastająca ilość obowiązków u pracowników związana ze zmniejszonym poziomem zatrudnienia, zagrożenie utratą pracy związane z zaburzeniami funkcjonowania firm na rynku w warunkach pandemii, co wpływa na wzrost napięć i konfliktów między pracownikami.
- duże pogorszenie komfortu i warunków pracy w warunkach epidemii COVID-19. W przypadkach gdzie nie ma zachowanego dystansu na stanowiskach pracy - praca w maseczkach lub przyłbicach.
- utrudnianie przez pracodawców zakładania związków zawodowych, osoby chcące założyć związek zawodowy są często zastraszane a zdarza się że są zwalniane z pracy.

Związek Zawodowy „Budowlani” apeluje do pracodawców przemysłu drzewnego i meblarskiego w Polsce **o wyłonienie reprezentacji zdolnej do podjęcia autonomicznego dialogu w branży, mającego na celu wprowadzenie i upowszechnienie wysokich standardów, ale też wyeliminowanie patologicznych relacji na rynku pracy w obydwu sektorach.** Jesteśmy jednocześnie przekonani, że takie partnerstwo w dialogu przyczyniłoby się do lepszej reprezentacji wspólnych interesów stron rynku pracy w sektorach wobec władz publicznych i innych podmiotów mających wpływ na sytuację przemysłu drzewnego i meblarskiego w Polsce. Reprezentacja obydwu stron dialogu umożliwiłaby jednocześnie efektywny udział polskiego przemysłu drzewnego i meblarskiego w europejskim sektorowym dialogu społecznym.

Warszawa, 8 września 2020 r.